

A. Να μεταφράσετε τα κείμενα που ακολουθούν:

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini, laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit.

.....
Fit magna caedes. Sedulius, dux et princeps Lemovicum, occiditur; dux Arvernorum vivus in fuga comprehenditur; signa militaria LXXIII (septuaginta quattuor) ad Caesarem referunt; magnus numerus hostium capitur atque interficitur; reliqui ex fuga in civitates discunt. Postero die ad Caesarem legati mittuntur. Caesar iubet arma tradi ac principes produci. Ipse pro castris consedit; eo duces producuntur. Vercingetorix deditur, arma proiciuntur.

Μονάδες: 40

B.1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις:

imperium	: τη γενική ενικού.
Filius	: την κλητική ενικού.
pater	: τη γενική πληθυντικού.
Illis	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό στο ίδιο γένος.
femina	: τη δοτική πληθυντικού.
cultro	: την κλητική ενικού
vulnere	: την αιτιατική ενικού.
princeps	: την αφαιρετική ενικού.
civitates	: τη γενική πληθυντικού.
castris	: την αιτιατική πληθυντικού.

Μονάδες: 10

B.1.β. hoc modo, se ipsam, magna caedes, signa militaria, Postero die: Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις των δύο αριθμών για καθεμία από τις παραπάνω συνεκφορές.

Μονάδες: 5

B.2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

perdit	: το β' ενικό της οριστικής παρακειμένου.
laedit	: το β' πληθυντικό της οριστικής μέλλοντα.
inveniunt	: το απαρέμφατο μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).
extrahit	: το γ' πληθυντικό της οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα.
adimit	: το απαρέμφατο παρακειμένου.
occiditur	: το α' πληθυντικό της οριστικής παρατατικού.
comprehenditur	: το απαρέμφατο παρακειμένου (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).
mittuntur	: το β' ενικό της οριστικής υπερσυντελικού.
prodūci	: το αντίστοιχο τύπο στο μέλλοντα.
deditur	: το β' ενικό της οριστικής μέλλοντα.

Μονάδες: 10

B.2.β. Fit, referunt, proiciuntur: α) Να μεταφέρετε τα ρήματα στο β' ενικό της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα της ενεργητικής και της παθητικής φωνής (Μονάδες: 3), β) Να γράψετε το απαρέμφατο του παρακειμένου της ίδιας φωνής (Μονάδες: 2).

Μονάδες: 5

Γ.1.α. Να αναγνωρίσετε το συντακτικό ρόλο των ακόλουθων λέξεων.

uxōris	: είναι _____ στο _____
maestam	: είναι _____ στο _____
Illis	: είναι _____ στο _____
ex vulnere	: είναι _____ στο _____
magno	: είναι _____ στο _____
vivus	: είναι _____ στο _____
hostium	: είναι _____ στο _____
eo	: είναι _____ στο _____

Μονάδες: 8

Γ.1.β. **magna caedes**: Να μετατρέψετε το επίθετο σε αναφορική πρόταση.

Μονάδες: 2

Γ.2.α. **Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit**: Στην παραπάνω περίοδο να μετατρέψετε τη σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες: 5

Γ.2.β. **Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt**: Να ξαναγράψετε την περίοδο, αφού την εξαρτήσετε από το «**Eutropius narrat...**» κάνοντας τις αλλαγές που απαιτεί η απαρεμφατική σύνταξη με ειδικό απαρέμφοτο.

Μονάδες: 5

Γ.3.α. Τί γνωρίζετε για το χρόνο και τη διαδικασία γένεσης της ρωμαϊκής λογοτεχνίας;

Μονάδες: 5

Γ.3.β. Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα των στηλών Α', Β', Γ' και Δ' στον παρακάτω πίνακα:

Στήλη Α' (λογοτεχνικό είδος)	Στήλη Β' (χρονική περίοδος)	Στήλη Γ' (δημιουργός)	Στήλη Δ' (έργα)
1. πεζογραφία	1. Χρόνοι του Κικέρωνα	α. Π. Βεργίλιος Μάρων	α. Η συνωμοσία του Κατιλίνα
2. ποίηση	2. Αυγούστειοι χρόνοι	β. Μ. Τύλλιος Κικέρων	β. Ωδές (Carmina)
		γ. Σαλλούστιος Κρίσπος	γ. «Καισαρικοί λόγοι»
		δ. Κόιντος Οράτιος Φλάκος	δ. Για την Αρχιτεκτονική (De architectura)
		ε. Βιτρούβιος	ε. Αινειάδα

Μονάδες: 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ:

- A. Ο Ταρκύνιος ο Περήφανος, έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία μ' αυτόν τον τρόπο. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος, προσβάλλει την αγνότητα της Λουκρητίας, γυναίκας του Κολλατίνου. Ο σύζυγος και ο πατέρας (της) και ο Ιούνιος Βρούτος βρίσκουν αυτήν περίλυπη. Η γυναίκα αποκαλύπτει σ' εκείνους με δάκρυα την προσβολή και με μαχαίρι αυτοκτονεί. Ο Βρούτος βγάζει το μαχαίρι από το τραύμα με μεγάλο πόνο και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα. Ξεσηκώνει το λαό και αφαιρεί την εξουσία από τον Ταρκύνιο.

.....
 Γίνεται μεγάλη σφαγή. Ο Σεδούλιος, στρατηγός και ηγεμόνας των Λεμοβίκων, σκοτώνεται· ο στρατηγός των Αρβέρνων συλλαμβάνεται ζωντανός πάνω στη φυγή· εβδομήντα τέσσερα στρατιωτικά λάβαρα παραδίδονται στον Καίσαρα· μεγάλος αριθμός εχθρών συλλαμβάνεται και σκοτώνεται· οι υπόλοιποι μετά τη φυγή διασκορπίζονται στις επικράτειές τους. Την επόμενη μέρα στέλνονται αγγελιοφόροι στον Καισαρα. Ο Καίσαρας διατάζει να παραδοθούν τα όπλα και να οδηγηθούν μπροστά του οι αρχηγοί. Ο ίδιος παίρνει θέση μπροστά στο στρατόπεδο· εκεί οδηγούνται οι αρχηγοί. Ο Βερκιγγετόριγας παραδίδεται, τα όπλα καταθέτονται.

B.1.α. imperii/imperi

Fili
 patrum
 illi
 feminis
 culter
 vulnus
 principe
 civitatum/civitatum
 castra

B.1.β.

	Singularis	Pluralis
Genetivus	<i>huius modi</i>	<i>horum modorum</i>
Dativus	<i>huic modo</i>	<i>his modis</i>
Accusativus	<i>hunc modum</i>	<i>hos modos</i>

Ablativus	<i>hoc modo</i>	<i>his modis</i>
-----------	-----------------	------------------

	Singularis	Pluralis
Genetivus	<i>sui ipsius</i>	<i>sui ipsarum</i>
Dativus	<i>sibi ipsi</i>	<i>sibi ipsis</i>
Accusativus	<i>se ipsam</i>	<i>se ipsas</i>
Ablativus	<i>(a) se ipsa</i>	<i>(a) se ipsis</i>

	Singularis	Pluralis
Genetivus	<i>magnae caedis</i>	<i>magnarum caedium</i>
Dativus	<i>magnae caedi</i>	<i>magnis caedibus</i>
Accusativus	<i>magnam caedem</i>	<i>magnas caedes/caedis</i>
Ablativus	<i>magna caede</i>	<i>magnis caedibus</i>

	Singularis	Pluralis
Genetivus	<i>signi militaris</i>	<i>signorum militarium</i>
Dativus	<i>signo militari</i>	<i>signis militaribus</i>
Accusativus	<i>signum militare</i>	<i>signa militaria</i>
Ablativus	<i>signo militari</i>	<i>signis militaribus</i>

	Singularis	Pluralis
Genetivus	<i>posteri diei</i>	<i>posterorum dierum</i>
Dativus	<i>postero diei</i>	<i>posteris diebus</i>
Accusativus	<i>posterum diem</i>	<i>posteros dies</i>
Ablativus	<i>postero die</i>	<i>posteris diebus</i>

- B.2.α.** perdidisti
 laedetis
 inventuros esse
 extraxerint
 ademisse
 occidebamur
 comprehensum esse
 missus, missa, missum eras
 productum iri
 daberis/(-re)

Β' ΕΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ				ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ		ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ		
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	
<i>facis</i>	<i>facies</i>	<i>fis</i>	<i>fies</i>	<i>factum, a, um esse</i> <i>factos, as, a esse</i>
<i>refers</i>	<i>referes</i>	<i>referris/(-re)</i>	<i>refereris/(-re)</i>	<i>rettulisse</i>
<i>proicis</i>	<i>proicies</i>	<i>proiceris/(-re)</i>	<i>proicieris/(-re)</i>	<i>proiectum, a, um esse</i> <i>proiectos, as, a esse</i>

Γ.1.α. **uxōris**: παράθεση στο «Lucretiae»

maestam: κατηγορούμενο στο «eam»

Illis: έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα «aperit»

ex vulnere: εμπρόθετος προσδιορισμός της απομάκρυνσης στο ρήμα «extrahit»

magno: επιθετικός προσδιορισμός στο «dolore»

vivus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου· προσδιορίζει το ρήμα «comprehenditur»

hostium: γενική διαιρετική στο «numerus»

eo: επιρρηματικός προσδιορισμός κίνησης σε τόπο στο «producuntur»

Γ.1.β. caedes, quae magna est

Γ.2.α. Imperium a Tarquinio Superbo, septimo atque ultimo regum, hoc modo perditur.

Γ.2.β. Eutropius narrat maritum et patrem et Iunium Brutum eam maestam invenire.

Γ.3.α. Απάντηση: από τη σελίδα 10 του σχολικού βιβλίου, το κεφάλαιο «Η γένεση της ρωμαϊκής λογοτεχνίας»: «Η ρωμαϊκή λογοτεχνία δεν είναι...συνδεδεμένη με τις ελληνικές πηγές».

Γ.3.β. 2-2-α-ε

1-1-β-γ

1-1-γ-α

2-2-δ-β

1-2-ε-δ